

Monitoring

Diergezondheid

Rundvee

Hoofdpunten Rapportage Derde kwartaal 2014

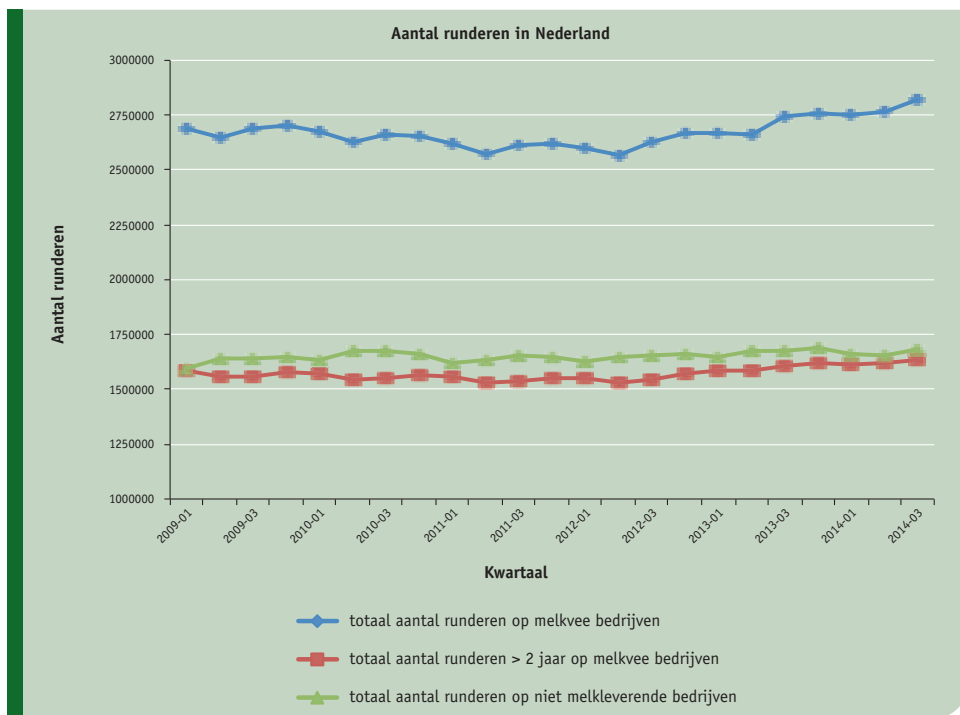
Runderdemografie

Melkveebedrijven: Nederland had in het derde kwartaal volgens de GD-gegevens 17.668 melkveebedrijven waar dieren aanwezig waren (24 bedrijven minder ten opzichte van vorig kwartaal). Een gemiddeld Nederlands melkveebedrijf had in het derde kwartaal 92,3 dieren ouder dan twee jaar. 10,8% van de melkveebedrijven had een vaste relatie met een jongvee opfokker.

Niet-melkleverende bedrijven: Nederland had in het derde kwartaal 18.428 niet-melkleverende bedrijven waar dieren aanwezig waren (185 bedrijven minder ten opzichte van vorig kwartaal).

Grafiek 1 Aantal runderen in Nederland

(bron: GD-BRBS en I&R)

Kort Nieuws

- **BVD:** Aangetoonde BVD type 2 uitbraken op vier vleeskalverbedrijven met kalveren uit Duitsland. Geen spreiding vastgesteld naar omliggende bedrijven.
- **Salmonella:** 396 bedrijven met salmonellabesmettingen bij GD aangetoond. Dit is meer dan vorig kwartaal (341 bedrijven) en minder dan dezelfde periode vorig jaar (444 bedrijven). De geschatte salmonella prevalentie op niet-melkleverende bedrijven is 8,9% (prevalentie studies 2013-2014).
- **IBR:** Vergelijkbaar aantal neusswabsten opzichte van 3^e kwartaal 2013 (beide 80). In 11% van de swabs is het IBR veldvirus aangetoond. Deze infecties traden op bij bedrijven met een onbekende IBR-status. Het percentage aangetoonde veldvirusinfecties is veel lager dan andere kwartalen. Een verklaring is onderzocht op bedrijven waar dieren met koorts aanwezig waren (zie bijzonderheden).

De informatie die in de monitoring wordt gebruikt, wordt op verschillende manieren verzameld. Hierbij ligt het initiatief gedeeltelijk bij dierenartsen en veehouders en gedeeltelijk bij de GD. De informatie wordt integraal geïnterpreteerd om de doelstellingen van de monitoring, het snel signaleren van diergezondheidsproblemen enerzijds en het volgen van meer algemene trends en ontwikkelingen anderzijds, te bereiken. Het ministerie van EZ, PVV en PZ geven financiële ondersteuning aan de monitoring.

Bijzonderheden

Koeien met koorts

GD-Veekijker kreeg meer vragen over koeien met koorts, soms in combinatie met andere symptomen zoals diarree of productiedaling. Tijdens de zomermaanden is het aantal vragen over koorts bij de GD-Veekijker over het algemeen het hoogst, met name in augustus (zie grafiek 2). Het 3^e kwartaal 2014 was het aantal vragen over koorts hoger dan het vergelijkbare kwartaal 2013. Omdat daarnaast ook een toename te zien was in het aantal ingezonden neusswabs en een daling van het percentage swabs waarbij IBR werd aangetoond slechts 11% was (normaal 16-20%), is geïnventariseerd of de gemelde gevallen overeenkomstig waren in klinisch beeld, aangezien er in dat geval sprake kan zijn van een nieuwe aandoening. De meldingen waren echter uiteenlopend van alleen koorts tot koorts gecombineerd met andere verschijnselen zoals diarree, verwerpen en/of voorste luchtwegproblemen. Het betrof soms bepaalde lactatiegroepen, soms de gehele koppel of slechts individuele dieren. Het beeld dat uit de

inventarisatie kwam was zeer divers, zodat geconcludeerd werd dat het niet één nieuw ziektebeeld betrof.

Toxocara vitulorum besmetting opnieuw vastgesteld in een Nederlands zoogkalf

Toxocara vitulorum is een spoolworm van rundvee alleen voorkomend in (sub) tropische gebieden. De infectie wordt via de melk overgedragen van koe op kalf; ook weide-infecties van jongvee is mogelijk. In 2008 en 2010 werd door GD de infectie voor het eerst vastgesteld bij kalveren, in beide gevallen in directe relatie tot een geïmporteerde moeder. In het tweede kwartaal van 2014 werd voor het eerst een infectie vastgesteld bij kalveren van in Nederland geboren moeders. In het derde kwartaal is opnieuw een besmetting met *T. vitulorum* vastgesteld bij een Nederlands zoogkalf. De moeder van het kalf is geboren en getogen in Nederland. Het betrof een zoogkoeienbedrijf met alleen Nederlandse runderen, waar in het verleden wel

Kort Nieuws vervolg

- Q-fever: Infectie is aangetoond in de nageboorte van één verworpen vrucht (PCR en IHC test).
- Schmallenbergvirus: geen virus-circulatie aangetoond in 2013 (prevalentie studies 2013-2014).
- Leverbot: Vanaf augustus infectieuze larven afgezet op het gras. In gebieden met hoge waterstand wordt geadviseerd op infectie te controleren en indien nodig te behandelen.

geïmporteerde Italiaanse runderen waren geweest. De mate van voorkomen van *T. vitulorum* op Nederlandse zoogkoeienbedrijven is onbekend.

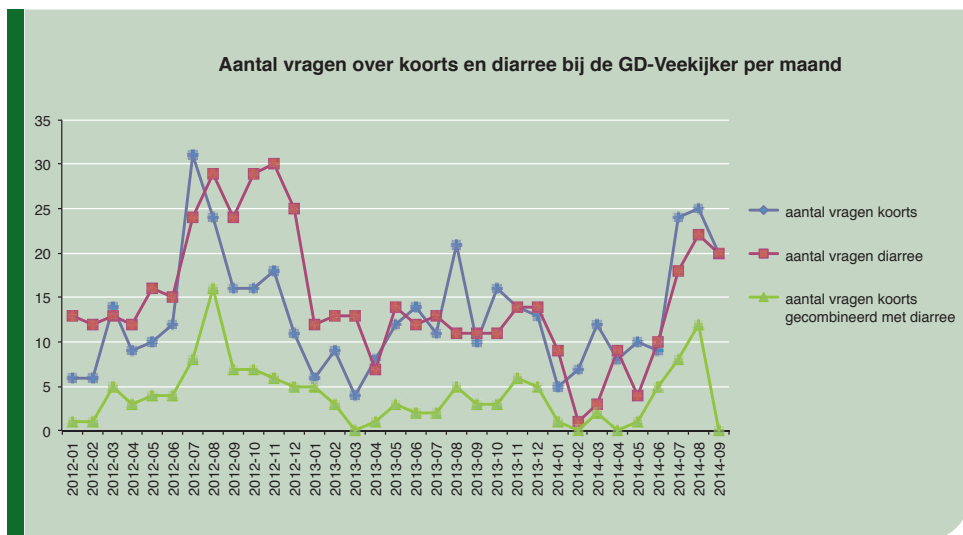
Voer uit natuurgebieden soms te schraal

Het ruwvoer in/uit natuurgebieden waar niet mag worden bemest en niet mag worden bijgevoerd, kan te weinig voedervaarde en mineralen bevatten. Hierdoor kunnen gezondheidsproblemen bij de dieren ontstaan.

Ter illustratie: GD-Veekijker werd benaderd over een koppel van drie tot vier maanden oude kalveren die stijf liepen en ter hoogte van de kogelgewrichten verdikkingen hadden die hard en niet warm aanvoelden. Op basis van het rantsoen (alleen natuurgras/-hooi en geen bijvoer) werd de mineralenstatus van de kalveren gecontroleerd. Hierbij werden extreem lage koperwaarden (1.3 en 2.7 µg/L (norm 7,5-18 µg/L)) vastgesteld. Koper tekort kan bij groeiende dieren de beschreven skeletafwijkingen (verdikte groeischijven) veroorzaken. Daarnaast kunnen de klinische symptomen van een kopertekort bij herkauwers bestaan uit diarree, verminderde groei en veranderingen in vacht en haarkleur.

Grafiek 2 Telefonisch contacten met GD-Veekijker over koorts, diarree en combinaties tussen 2012-2014

(Bron: GD)

Diergezondheidssituatie in Nederland

DIERZIEKTE	SITUATIE NEDERLAND	RESULTAAT MONITORING DERDE KWARTAAL 2014
MKZ	Officieel vrij sinds 2001, laatste regionale uitbraken in 1986 en 2001.	Geen bijzonderheden.
Tuberculose	Officieel vrij sinds 1999.	Geen bijzonderheden.
Miltvuur	Niet aangetoond sinds 1994.	Geen bijzonderheden.
Rabiës	Officieel vrij sinds 2012.	Geen bijzonderheden.
Aujeszky	Officieel vrij sinds 2004.	Geen bijzonderheden.
Brucellose	Officieel vrij sinds 1999.	Bij bewaking in bloedmonsters van verwerpers geen infecties vastgesteld.
Leukose	Officieel vrij sinds 1999.	Bij bewaking via tankmelkonderzoek of bloedmonsters slachtlijn, geen infecties vastgesteld.
BSE	Totaal vanaf 1997 88 BSE gevallen. Sinds 2010 bij bewaking geen gevallen meer vastgesteld.	Geen bijzonderheden.
Bluetongue	Officieel vrij sinds 2012 (alle serotypen).	Geen bijzonderheden.
Leptospirose	99% van de melkveebedrijven heeft de L. hardjo vrije status. Slechts 1% van de niet-melkleverende bedrijven had dieren met afweerstoffen*.	Geen tankmelkomlagen.
Listeriose	Bron meestal slecht geconserveerde graskuil.	Twee keer aangetoond bij runderen met zenuwverschijnselen.
Q fever	68% van de melkveebedrijven afweerstoffen aangetoond*. 11% van de niet-melkleverende bedrijven heeft dieren met afweerstoffen**.	Één keer aangetoond in nageboorte van verworpen kalf.
Salmonellose	Alle melkveebedrijven weten status via tankmelkonderzoek Q-lip, 8.9% afweerstoffen aangetoond. 9.5% van de niet-melkleverende bedrijven had dieren met afweerstoffen*.	Infectie vastgesteld op 396 bedrijven.
Yersiniose	Incidenteel gevonden bij rundvee, met name bij verworpen vruchten.	Niet aangetoond.
Dekinfecties	Laatste 10 jaar geen infecties met <i>Campylobacter fetus</i> ssp. <i>venerealis</i> en <i>Tritrichomonas foetus</i> aangetoond bij bewaking.	Geen infecties vastgesteld.
IBR	43% van de melkveebedrijven IBR vrij of tankmelk onverdacht. 21% van de melkveebedrijven IBR afweerstoffen aangetoond**. 18% van de niet-melkleverende bedrijven had dieren met IBR afweerstoffen**.	0,1% tankmelkomlagen bij IBR vrije bedrijven; 0,6% tankmelkomlagen bij IBR tankmelk-onverdachte bedrijven. Bij 11% van de 80 UBN's die neusswabs hadden ingestuurd werd veldvirus aangetoond (geen uitbraken op IBR vrije bedrijven).
Para-tuberculose	100% van de melkveebedrijven heeft een PPN status; 75% status A. Status niet-melkleverende bedrijven onbekend.	
BCK	Infecties met Ovine herpesvirus type 2 komen incidenteel voor.	Geen infecties aangetoond bij sectie.
Tekenziekten	Teken besmet met babesia divergens, <i>Anaplasma phagocytophilia</i> en <i>Mycoplasma wenyonii</i> komen voor in NL.	Één babesia infecties vastgesteld.
BVD	34% van de melkveebedrijven heeft status BVD virus vrij of tankmelk onverdacht. 14% van de melkveebedrijven had een recente BVD virus circulatie*. 19% van de niet-melkleverende bedrijven had een recente BVD virus circulatie*.	16% van de BVD vrije bedrijven neemt risico op insleep infectie door aanvoer van dieren met een lagere status.
Neosporose	Belangrijke oorzaak van verwerpen.	Infectie aangetoond in 11% van de ingezonden verworpen vruchten.
Leverbot	Infectie aanwezig, ernst afhankelijk van waterstand en regenval.	Leverbotprognose: infectie vanaf augustus afgezet in natte gebieden. Infectie vastgesteld in monsters van 34 rundvee bedrijven.

* Eindrapport Specifieke Monitoring 2013-2014; prevalentie studie;

** Eindrapport Specifieke Monitoring 2011-2012; prevalentie studie

